

**Okresná prokuratúra
Košice I**
Mojmírova 5
041 47 Košice

V Košiciach, 13.6.2022

**Podnet na preskúmanie zákonnosti Všeobecne záväzného nariadenia mesta Košice
č. 194/2018 zo dňa 21. júna 2018**

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) podáva podnet na preskúmanie zákonnosti Všeobecne záväzného nariadenia mesta Košice č. 194/2018 zo dňa 21. júna 2018 (ďalej ako „Nariadenie“), a to podľa § 31 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „zákon o prokuratúre“).

Príloha č. 1: Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 194/2018

Stredisko je právnickou osobou zriadenou zákonom č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších právnych predpisov. V zmysle tohto zákona je národnou ľudskoprávnou a antidiskriminačnou autoritou. Monitoruje a hodnotí dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, ako aj plnenie povinnosti dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania. Klientkam a klientom poskytuje bezplatnú právnu pomoc v prípade, že sa cítia byť dotknutí porušením zákazu diskriminácie.

I.

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach uznesením č. 1149/2018 prijatým na svojom XXI. Zasadnutí dňa 18. júna 2018 **ustanovilo** v súlade s §10 ods. 3 písm. b) zákona SNR č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov, § 12 zákona č. 189/1992 Zb. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájmom bytov a bytovými náhradami a § 4 ods. 2 Štatútu mesta Košice **Všeobecné záväzné nariadenie č. 194/2018** Pravidlá prenájmania bytov pre osobitné sociálne skupiny obyvateľov mesta Košice (ďalej ako „pravidlá prenájmania sociálnych bytov“).

Nariadenie upravuje pravidlá prenájmania bytov vo vlastníctve mesta Košice, vyčlenených pre osobitné sociálne skupiny obyvateľov mesta. Mesto Košice v zmysle týchto pravidiel

a podmienok rozhoduje o pridelení štyroch skupín sociálnych bytov podľa ich účelového určenia – byty pre dôchodcov, kompenzačné, štartovacie a bezbariérové byty. Druhá časť Nariadenia upravuje podmienky zaradovania do zoznamu uchádzačov. Upravuje všeobecné podmienky pre všetkých žiadateľov bez ohľadu na typ sociálneho bytu. Ďalej upravuje osobitné podmienky, ktoré musia uchádzači splniť pri jednotlivých typoch sociálnych bytov.

V rámci tejto druhej časti, tretieho oddielu, ktorý upravuje vyhodnocovanie spĺňania podmienok, zaradilo mesto Košice **podmienku zdravotného stavu uchádzača**. Podľa ustanovenia § 10 ods. 3 Nariadenia: *„ak je pre posúdenie vhodnosti pridelenia príslušného druhu sociálneho bytu potrebné aj posúdenie zdravotného stavu uchádzača, vyžiada sa písomné vyjadrenie posudkového lekára na základe predloženej zdravotnej dokumentácie a osobného pohovoru s uchádzačom.“* Predmetné ustanovenie nekonkretizuje, pri ktorom druhu sociálneho bytu je potrebné a vhodné posúdenie zdravotného stavu uchádzačov o bývanie. Stredisko sa domnieva, že požiadavka posúdenia zdravotného stavu sa vzťahuje na uchádzačov o bývanie u všetkých štyroch vyššie opísaných druhoch bytov.

II.

Ustanovenie § 10 ods. 3 Nariadenia je v rozpore so zákonným obsahom povinnosti **dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania** v zmysle zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“).

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších právnych predpisov *„obec môže vo veciach územnej samosprávy vydávať nariadenia; nariadenie nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.“*

Podmienky poskytovania sociálneho bývania upravuje predovšetkým zákon č 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších právnych predpisov. Zákonodarcu umožňuje obciam a mestám, aby si určili samé konkrétne podmienky pridelenia sociálnych a nájomných bytov. **Na samosprávou prijímané podmienky však vždy treba nahliadať cez zákonný zákaz diskriminácie v zmysle antidiskriminačného zákona.**

Podmienku posudzovania zdravotného stavu uchádzačov považuje Stredisko za legitímnu a legálnu len pri jednom zo štyroch skupín sociálnych bytov, a to pri bezbariérových bytoch. U ostatných druhov sociálnych bytov ide o podmienku, ktorá je spôsobilá vytvárať prostredie na porušovanie **zákazu diskriminácie**. Ten sa v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1, v spojení s § 5 ods. 2, písm. d) antidiskriminačného zákona **vzťahuje aj na mesto Košice - v právnom postavení**

oprávnenej právnickej osoby na určenie podmienok na pridelenie sociálneho bývania a prenajímateľa sociálnych bytov.

Podmienka posudzovania zdravotného stavu v kontexte pridelenia ubytovania pre iné ako bezbariérové druhy sociálnych bytov je pre osoby so zhoršeným zdravotným stavom, či zdravotným postihnutím traumatizujúca a spôsobilá zásahu do ich ľudskej dôstojnosti. S týmito osobami je **zaobchádzané menej priaznivo v porovnaní s uchádzačmi s „vyhovujúcim“ zdravotným stavom**. Podľa právneho názoru Strediska je všeobecné znenie viazania vhodnosti pridelenia sociálneho bytu na zdravotný stav uchádzačov vytváraním podmienok na priamu diskrimináciu **z dôvodu ich iného postavenia (zdravotného stavu) alebo zdravotného postihnutia**.

III.

Na podporu vyššie uvedenej argumentácie Stredisko ilustračne uvádza, že **eviduje podnet dotknutej osoby**. Mesto Košice zamietlo žiadosť o pridelenie sociálneho bytu žiadateľom – dôchodcom. Rozhodnutie odôvodnilo zdravotným stavom žiadateľky. V príčinnej súvislosti s týmto názorom doplnilo, že žiadatelia nie sú schopní plniť si povinnosti nájomcu. Dotknuté osoby podali proti rozhodnutiu odvolanie. Vo vyjadrení k odvolaniu poukazovalo mesto Košice na to, že posudkový lekár neodporúča pridelenie bytu zo zdravotných dôvodov na strane žiadateľky. Stredisko v predmetnej veci kontaktovalo mesto Košice, ktoré uviedlo, že posudkový lekár nevypracováva posudok, len vydáva odporúčanie na pridelenie bytu uchádzačovi. V prípade klientky Strediska pridelenie bytu neodporučil. A to všetko napriek tomu, že žiadatelia v rámci odvolacieho konania doložili vyjadrenie k zdravotnému stavu žiadateľky od ambulantnej psychiatričky, z ktorého je zrejmé, že zdravotný stav žiadateľky nebráni uchádzačom plniť si povinnosti nájomcov.

Príloha č. 2: anonymizované Rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o pridelenie bytu pre dôchodcov

Príloha č. 3: Vyjadrenie posudkového lekára

Príloha č. 4: Vyjadrenie k zdravotnému stavu

IV.

Podľa právneho názoru Strediska ustanovenie **§ 10 ods. 3 Nariadenia napĺňa všetky definičné znaky diskriminácie** v zmysle ustanovení § 2 ods. 1, § 2 ods. 2, § 2a ods. 2, § 3 ods. 1 a § 5 ods. 2 antidiskriminačného zákona. Stredisko preto v zmysle § 31 zákona o prokuratúre **podáva podnet na preskúmanie zákonnosti** § 10 ods. 3 Všeobecne záväzného nariadenia mesta Košice č. 194/2018, z 21. júna 2018.

Okresnú prokuratúru Košice I zároveň žiada, aby v súlade s § 22 a nasledujúcich ustanovení zákona o prokuratúre podala **protest**, v rámci ktorého by prokurátor navrhol **zrušenie alebo**

zmenu napadnutého ustanovenia Nariadenia, v znení: „*Ak je pre posúdenie vhodnosti pridelenia bezbariérového bytu potrebné aj posúdenie zdravotného stavu uchádzača, vyžiada sa písomné vyjadrenie posudkového lekára na základe predloženej zdravotnej dokumentácie a osobného pohovoru s uchádzačom.*“

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka